

# עזרא פרק ג'

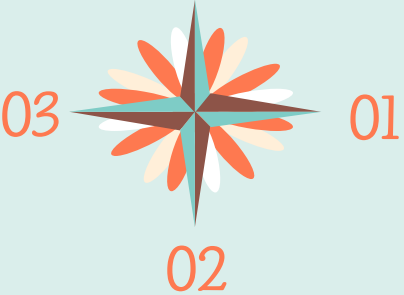
בניית בית המקדש



# אז מה היה לנו עד כה?

האמנה	בניית החומה	עלית נחמיה	עלית עזרא	הקמת המקדש	עיכובים בבניה	הקמת המזבח	עלית זרובבל	הצהרת כורש ועלית ששבצר	אירוע
עזרא ונחמיה	נחמיה	עזרא	זרובבל חגי וזכריה			↑	↑	שבצר	מנהיגים
ארתחשסתא	ארתחשסתא	ארתחשסתא	דריוש	↑		↑	↑	כורש	נביאים
נחמיה ח-י	נחמיה ב-ו	נחמיה א	עזרא ז	עזרא ה-ו	עזרא ד	עזרא ג	עזרא ב	עזרא א	המלך הפרסי

**בפרק ג'** מסופר על שני אירועים חשובים שקרו מיד עם החזרה לארץ:  
 1. הקמת המזבח וחיידוש עבודת הקורבנות (פס' א-ו)  
 2. הנחת היסודות לבית המקדש השני והחגיגות בעקבות מאורע זה (פס' ז-יג).



**בפרק א'** ראינו כי מייד לאחר הצהרת כורש התארגנה קבוצת עלייה, בראשותו של ששבצר, הנשיא ליהודה.

**בפרק ב'** מופיעה רשימת העולים בקבוצה זו. על פי המסופר בפרק, התיישבו העולים בדיוק באותם ישובים שמהם באו, הם או אבותיהם, 48 שנים קודם לכן, לפני שגלו מבבל (586).

# המשימה הלאומית המרכזית של העולים היא - בניין בית המקדש!

בניית המקדש עברה מספר שלבים וגלגולים  
החל מימי **כורש** ועד לימי **דריוש**.



אירוע	הצהרת כורש ועלית ששבצר	עלית זרובבל	הקמת המזבח	עיכובים בבניה	הקמת המקדש	עלית עזרא	עלית נחמיה	בנית החומה	האמנה
מנהיגים	שבצר	זרובבל				עזרא	נחמיה		עזרא ונחמיה
נביאים		חגי וזכריה							
המלך הפרסי	כורש	<b>כורש</b>	<b>דריוש</b>			ארתחשטא	ארתחשטא		ארתחשטא
פרקים	עזרא א	עזרא ב	עזרא ג	עזרא ד	עזרא ה - ו	עזרא ז	נחמיה א	נחמיה ב-ו	נחמיה ח-י

בפרקים ג-ד מתוארים **השלבים הראשונים** של הבנייה

# פרק ג - בניית מזבח וייסוד המקדש

<p><b>בניית המזבח וחידוש עבודת הקרבנות</b></p>	<p>(א) ויגע החדש השביעי ובני ישראל בערים ויאספו העם כאיש אחד אל ירושלים: (ב) ויקם ישוע בן יוזבדק ואחיו הפהנים וזרבל בן שאלתיאל ואחיו ויבנו את מזבח אלהי ישראל להעלות עליו עלות כפתוב בתורת משה איש האלהים: (ג) ויכינו המזבח על מכונתיו כי באימה עליהם מעמי הארצות ויעלו עליו עלות לה' עלות לבקר ולערב: (ד) ויעשו את חג הסכות כפתוב ועלת יום ביום במספר כמשפט דבר יום ביומו: (ה) ואחרי כן עלת תמיד ולחדשים ולכל מועדי ה' המקדשים ולכל מתנדב נדבה לה': (ו) מיום אחד לחדש השביעי החלו להעלות עלות לה' והיכל ה' לא יסד:</p>
<p><b>ההכנות לבניין ההיכל</b></p>	<p>(ז) ויבינו כסוי לזבחים ולחון שיש ומאכל ומשונג ושמון לצדנים ולצורים להביא עצי און זית [לבנייני ההיכל] מן ההלבנון אל ים יפוא פרשיון כורש מלך פרס עליהם: (ח) ובשנה השנית לבואם אל בית האלהים לירושלים בחדש השני החלו זרבל בן שאלתיאל וישוע בן יוזבדק ושארא אחיהם הפהנים והלויים וכל הבאים מהשבי ירושלים ויעמידו את הלויים מבין עשרים שנה ומעלה לנצח על מלאכת בית ה': (ט) ויעמד ישוע בנאו ואחיו קדמיאל ובניו בני יהודה כאחד לנצח על עשה המלאכה בבית האלהים בני חנדד בניהם ואחיהם הלויים:</p>
<p><b>טקס ייסוד ההיכל</b></p>	<p>(י) ויסדו הבנים את היכל ה' ויעמידו הפהנים מלבשים בחצרות והלויים בני אסף במצלתים להלל את ה' על ידי דויד מלך ישראל: (יא) ויענו בהלל ובהודת לה' כי טוב כי לעולם חסדו על ישראל וכל העם הריעו תרועה גדולה בהלל לה' על הוסד בית ה': (יב) ורבים מהפהנים והלויים וראשי האבות הזקנים אשר ראו את הבית הראשון בייסודו זה הבית בעיניהם בכים בקול גדול ורבים בתרועה בשמחה להרים קול: (יג) ואין העם מכירים קול תרועת השמחה לקול בכי העם כי העם מריעים תרועה גדולה והקול נשמע עד למרחוק:</p>

# פרק ג - פס' א-ו- בניית המזבח וחידוש עבודת הקורבנות

(א) וַיַּגַּע הַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּעָרִים וַיֹּאסְפוּ הָעָם כְּאִישׁ אֶחָד אֶל יְרוּשָׁלַם:

(ב) וַיָּקָם יִשׁוּעַ בֶּן יוֹצָדָק וְאַחֲיוּ הַכֹּהֲנִים וְזָרְבָבֶל בֶּן שְׁאֲלֻתַיָּאל וְאַחֲיוּ וַיְבַנּוּ אֶת מִזְבֵּחַ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לְהַעֲלוֹת עָלָיו עֹלוֹת כַּכְּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים: (ג) וַיְכִינוּ הַמִּזְבֵּחַ עַל מְכוֹנָתָיו כִּי בְּאִמָּה עָלִיהֶם מַעֲמֵי הָאָרְצוֹת וַיַּעֲלוּ עָלָיו עֹלוֹת לַה' עֹלוֹת לְבָקָר וְלָעֶרֶב:

(ד) וַיַּעֲשׂוּ אֶת חֹג הַסִּכּוֹת כַּכְּתוּב וְעַלֹת יוֹם בְּיוֹם בְּמִסְפָּר כְּמִשְׁפַּט דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ: (ה) וְאַחֲרֵי כֵן עֹלֹת תָּמִיד וְלַחֲדָשִׁים וְלְכָל מוֹעֲדֵי ה' הַמְקֻדָּשִׁים וְלִכְל מִתְנַדֵּב נִדְבָה לַה':

(ו) מִיּוֹם אֶחָד לַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי הֵחֵלּוּ לְהַעֲלוֹת עֹלוֹת לַה' וַהֲיִכַל ה' לֹא יִסָּד:

איזו חגים  
מצויים במודש  
זה?

שימו לב  
למאריך!

מה הדבר  
הכאשר שזשים  
העולאים?

מה היינו מצפים  
שיעשו דבר  
כאשר?

# פרק ג - פס' א-ו- בניית המזבח וחידוש עבודת הקורבנות

מי אמרו אים זל  
בניית המזבח?  
?

מדוע הם מצדדים  
לבנות את המזבח  
גמילה?  
?

(א) וַיַּגַּע הַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּעָרִים וַיֹּאסְפוּ הָעָם כְּאִישׁ אֶחָד אֶל יְרוּשָׁלַם:

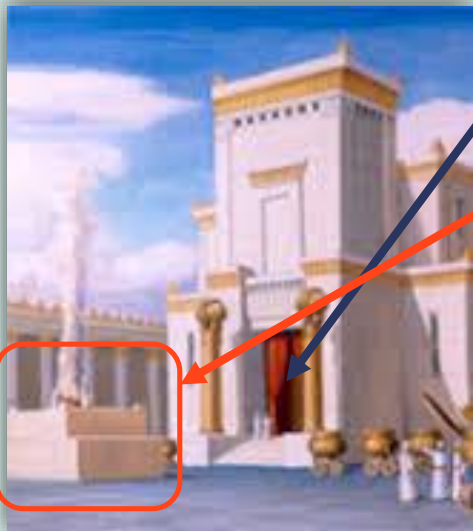
(ב) וַיָּקָם יִשׁוּעַ בֶּן יוֹצָדָק וְאַחֵיו הַכֹּהֲנִים וְזָרְבָבֶל בֶּן שְׂאֲלֻתַיָּאל וְאַחֵיו וַיְבַנּוּ אֶת מִזְבֵּחַ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לְהַעֲלוֹת עָלָיו עֹלוֹת כַּכְּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים:

(ג) וַיְכִינוּ הַמִּזְבֵּחַ עַל מְכוֹנֹתָיו כִּי בְּאִמָּה עָלִיהֶם מַעֲמֵי הָאָרְצוֹת וַיַּעֲלוּ עָלָיו עֹלוֹת לַה' עֹלוֹת לַבִּקֹּר וּלְעֶרֶב:

(ד) וַיַּעֲשׂוּ אֶת חֹג הַסִּכּוֹת כַּכְּתוּב וְעַלֹת יוֹם בְּיוֹם בְּמִסְפָּר כְּמִשְׁפַּט דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ: (ה) וְאַחֲרֵי כֵן עֲלֹת תָּמִיד וּלְחֻדָּשִׁים וּלְכָל מוֹעֲדֵי ה' הַמְקֻדָּשִׁים וּלְכָל מִתְנַדֵּב נִדְבָה לַה':

(ו) מִיּוֹם אֶחָד לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הֵחֵלוּ לְהַעֲלוֹת עֹלוֹת לַה' וְהִיכַל ה' לֹא יָסַד:

# מדוע נבנה המזבח תחילה, ולא מתחילים מיד בבניית המקדש?



- העבודה בבית המקדש מתמקדת בשני מוקדים:
- 1. פנימי - בתוך ההיכל (המנורה, מזבח הקטורת, שולחן הפנים, ועוד).
- 2. חיצוני - עבודת הקרבנות על המזבח שמחוץ להיכל.
- הקמת בית המקדש דורשת הערכות רבה ובנייה ממושכת, אולם בניית המזבח פשוטה יותר ומהירה יותר, ולכן שבי ציון בונים את המזבח על מנת להתחיל בעבודת הקרבנות כבר בתחילת חודש תשרי בשנה הראשונה לעלייתם (פסוק ו) אנו למדים שבניית המזבח ללא המקדש מתירה את הקרבת הקרבנות.

## פרק ג - פס' ז-ט- ההכנות לבניית המקדש

פס' ז': איסור חומרי הבנייה  
פס' ח'-ט': אכילת הבונים

מי לאדו כחאש  
הבונים??

מי היה שוגר?  
לבנייה?

(ז) ויתנו כסף לחצבים ולחרשים ומאכל ומשתה ושמן לצדנים ולצורים להביא עצי ארזים [לבניית ההיכל] מן הלבנון אל ים יפוא כרשיון כורש מלך פרס עליהם:

(ח) ובשנה השנית לבואם אל בית האלהים לירושלם בחדש השני החלו זרבבל בן שאלתיאל וישוע בן יוצדק ושאר אחיהם הכהנים והלויים וכל הבאים מהשבוי ירושלם ועמידו הלויים מבין עשרים שנה ומעלה לנצח על מלאכת בית ה': את

(ט) ויעמד ישוע בננו ואחיו קדמיאל ובננו בני יהודה כאחד לנצח על עשה המלאכה בבית האלהים בני חנדד בניהם ואחיהם הלויים:



# פרק ג - פס' ז-ט - ההכנות לבניית המקדש

01

שימו אה! מחודש גשרי השנה העד  
מחודש אייר - חצי שנה!  
הם אוספים חומרים.

02

אוקח אהם שנה  
אהגחיל אג בניית המקדש.

(ז) ויתנו כסף לחצבים ולחרשים ומאכל ומשתה ושמן לצדנים ולצרים להביא עצי ארזים [לבניית ההיכל] מן הלבנון אל ים יפוא כרשיון כורש מלך פרס עליהם:

(ח) ובשנה השנית לבואם אל בית האלהים לירושלם בחדש השני לחלו זרבבל בן שאלתיאל וישוע בן יוצדק ושאר אחיהם הכהנים והלויים וכל הבאים מהשבי ירושלם ועמידו הלויים מבין עשרים שנה ומעלה לנצח על מלאכת בית ה': את

(ט) ועמד ישוע בננו ואחיו קדמיאל ובננו בני יהודה כאחד לנצח על עשה המלאכה בבית האלהים בני חננד בנייהם ואחיהם הלויים:

# פרק ג - פס' י-יג- מקס ייסוד ההיכל

01

טקס יסוד היכל ה' הוא  
טקס הנמת אבן הפינה-  
המסמל את

גחילת הבנייה  
של ההיכל.

02

אולם כפי שנאמר בהמשך, היו  
ליסודים רבים בבנייה,  
והיא הסתיימה רק 48 שנים  
מאזרח יוגר.

(י) וַיִּסְדּוּ הַבְּנִיִּים אֶת הַיְּכָל הַזֶּה וַיַּעֲמִידוּ הַכֹּהֲנִים מְלֻבָּשִׁים בַּחֲצָרוֹת וְהַלְוִיִּים  
בְּנֵי אָסָף בְּמִצְלֵתַיִם לְהַלֵּל אֶת ה' עַל יְדֵי דָוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל:  
(יא) וַיַּעֲנוּ בְּהַלֵּל וּבְהוֹדוֹת לֵה' כִּי טוֹב כִּי לַעֲוֹלָם חִסְדּוֹ עַל יִשְׂרָאֵל וְכָל הָעָם  
הִרְעִיזוּ תְרוּעָה גְדוֹלָה בְּהַלֵּל לֵה' עַל הוֹסֵד בַּיִת הַזֶּה:  
(יב) וְרַבִּים מֵהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּים וְרֵאשֵׁי הָאָבוֹת הִזְקֵנִים אֲשֶׁר רָאוּ אֶת הַבַּיִת  
הַרְאִשׁוֹן בְּיָסְדוֹ זֶה הַבַּיִת בְּעֵינֵיהֶם בְּכִים בְּקוֹל גָּדוֹל וְרַבִּים בְּתְרוּעָה  
בְּשִׂמְחָה לְהָרִים קוֹל:  
(יג) וְאִין הָעָם מְכִירִים קוֹל תְּרוּעַת הַשִּׂמְחָה לְקוֹל בְּכֵי הָעָם כִּי הָעָם  
מְרִיעִים תְּרוּעָה גְדוֹלָה וְהַקוֹל נִשְׁמַע עַד לְמִרְחֹק

# פרק ג - פס' י-יג - תגובת העם לייסוד בית המקדש

01

מצד אחד -  
מציעות כהן  
ושומה גדולה  
לנוגה את הטקס

02

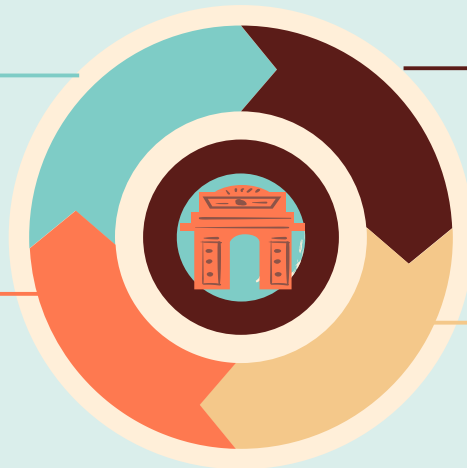
מצד שני -  
חלק מהעם הכו (העיקר)  
הצקנים, מכיוון שכבר את  
ביהמ"ק הראשון בגבארג,  
וראו את קטנת יסודו  
ביהמ"ק השני

(י) וַיִּסְדּוּ הַבְּנִים אֶת הַיְכָל ה' וַיַּעֲמִידוּ הַכֹּהֲנִים מְלַבְּשִׁים בַּחֲצָרוֹת וְהַלְוִיִּם  
בְּנֵי אָסָף בְּמִצְלֵתַיִם לְהַלֵּל אֶת ה' עַל יְדֵי דָוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל:  
(יא) וַיַּעֲנוּ בְּהַלֵּל וּבְהוֹדֹת לַה' כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חִסְדּוֹ עַל יִשְׂרָאֵל וְכָל הָעָם  
הִרְעִיזוּ תְרוּעָה גְדוֹלָה בְּהַלֵּל לַה' עַל הוֹסֵד בַּיִת ה':  
(יב) בָּיִם מִהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם דְּאֵשֵׁי הָאֲבוֹת הַזֵּהֲנִים אֲשֶׁר רָאוּ אֶת הַבַּיִת  
הָרִאשׁוֹן בְּיִסּוּדוֹ וְזֶה הַבַּיִת בְּעֵינֶיהָ בְּכִים בְּקוֹל גָּדוֹל בָּיִם בְּתְרוּעָה  
בְּשִׂמְחָה לַהֲרִים קוֹל:  
(יג) וְאִין הָעָם מְכִירִים קוֹל תְּרוּעַת הַשִּׂמְחָה לְקוֹל בְּכֵי הָעָם וְזֵי הָעָם  
מְרִיעִים תְּרוּעָה גְדוֹלָה וְהַקוֹל נִשְׁמַע עַד לְמִרְחוֹק

# פרק ג - פס' י-יג - תגובת העם לייסוד בית המקדש

1948

-538



קושי זה מאפיין גם שיבת ציון בימינו. למשל, בנוגע להכרזת האו"ם בכ"ט בנובמבר 1947 - היו שראו בבשורה "בשורה נוראה" והגיבו בבכי, והיו שהגיבו בשמחה עצומה ויצאו לרחובה של עיר.

הקושי לראות את גודל השעה מול המציאות הריאלית, שבה הגאולה מתממשת "קמעא קמעא"...

# שירת העם - מימוש נבואת הנחמה של ירמיהו פרק ג - פס' ח-יג:

ירמיהו ל"ג

עזרא ג'

כֹּה אָמַר ה' עוֹד יִשְׁמַע בְּמִקוֹם-הַזֶּה אֲשֶׁר אַתֶּם  
אֹמְרִים חָרַב הוּא מֵאִין אָדָם וּמֵאִין בְּהֵמָה בְּעָרֵי  
יְהוּדָה וּבְחֻצוֹת יְרוּשָׁלַם הַנְּשֻׁמוֹת מֵאִין אָדָם וּמֵאִין  
יֹשֵׁב וּמֵאִין בְּהֵמָה

**יֵא קוֹל שְׁשׁוֹן וְקוֹל שְׁמֹחָה קוֹל חֲתָן וְקוֹל כְּלָה**  
**קוֹל אֹמְרִים הוֹדוּ אֶת-ה' צָבָאוֹת כִּי-טוֹב ה' כִּי-**  
**לְעוֹלָם חֲסִדוֹ מִבָּאִים תוֹדָה בַּיִת ה' כִּי-אָשִׁיב**  
אֶת-שְׁבוֹת-הָאָרֶץ כַּכְּבָּרָאשְׁנָה אָמַר ה'.



ח וּבִשְׁנֵה הַשְּׁנִית לְבוֹאֵם אֶל-בֵּית הָאֱלֹהִים לִירוּשָׁלַם בַּחֲדָשׁ הַשְּׁנִי  
הַחֲלוּ זָרְבָבֶל בֶּן-שָׁאֲלֻתִיאל וַיִּשׁוּעַ בֶּן-יֹצְדָק וּשְׂאָר אַחֵיהֶם הַכֹּהֲנִים  
וְהַלְוִיִם וְכָל-הַבָּאִים מִהַשְּׁבִי יְרוּשָׁלַם וַיַּעֲמִידוּ אֶת-הַלְוִיִם מִבְּפִי עֲשָׂרִים שָׁנָה  
וּמַעֲלָה לְנֹצֵחַ עַל-מְלֹאכֶת בֵּית-ה'. ט וַיַּעֲמֹד יִשׁוּעַ בְּנִי וְאַחִיו קְדַמְיֵאל  
וּבְנֵי בְנֵי-יְהוּדָה כָּאֶחָד לְנֹצֵחַ עַל-עֲשֵׂה הַמְּלֹאכָה בְּבֵית הָאֱלֹהִים בְּנֵי  
חֲנָדָד בְּנֵיהֶם וְאַחֵיהֶם הַלְוִיִם. י וַיִּסְדּוּ הַבָּנִים אֶת-הַיֵּכָל ה' וַיַּעֲמִידוּ הַכֹּהֲנִים  
מְלַבְּשִׁים בַּחֲצֻצְרוֹת וְהַלְוִיִם בְּנֵי-אַסָּף בְּמִצְלֵתִים לְהַלֵּל אֶת-ה' עַל-יְדֵי  
דָּוִד מֶלֶךְ-יִשְׂרָאֵל. יא וַיַּעֲנוּ בְּהַלֵּל וּבְהוֹדוֹת לֵה' כִּי טוֹב כִּי-לְעוֹלָם חֲסִדוֹ  
עַל-יִשְׂרָאֵל וְכָל-הָעָם הִרְעִיזוּ תְרוּעָה גְדוֹלָה בְּהַלֵּל לֵה' עַל הוֹסֵד בֵּית-  
ה'. יב **וְרַבִּים** מִהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִם וְרֵאשֵׁי הָאָבוֹת הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר רָאוּ אֶת-  
הַבַּיִת הָרִאשׁוֹן בַּיִסְדּוֹ זֶה הַבַּיִת בְּעֵינֵיהֶם **בָּכִים בְּקוֹל גְּדוֹל וְרַבִּים**

**בְּתְרוּעָה בְּשִׂמְחָה לְהַרִים קוֹל.** יג וְאִין הָעָם  
מִכְּבָרִים קוֹל תְּרוּעַת הַשְּׁמֹחָה לְקוֹל בְּכִי הָעָם כִּי הָעָם מְרִיעִים תְּרוּעָה  
גְּדוֹלָה וְהַקוֹל נִשְׁמַע עַד-לְמֶרְחוֹק.